

Solymári tervek - A szexológus szemével

Sz. Mikus Edit szexológus, mi másról beszélgethetnék hát vele, mint a szexről. Bizonyára lesz, aki ezen a ponton leteszi az újságot, mert úgy hiszi, erről a témáról már mindent tud. Mások épp ellenkezőleg, érdeklődéssel folytatják az olvasást, gondolván, a jó pap holtig tanul (bár a hasonlat meglehetősen bizarr)...

Sz. Mikus Edit szexológus, mi másról beszélgethetnék hát vele, mint a szexről. Bizonyára lesz, aki ezen a ponton leteszi az újságot, mert úgy hiszi, erről a témáról már mindent tud. Mások épp ellenkezőleg, érdeklődéssel folytatják az olvasást, gondolván, a jó pap holtig tanul (bár a hasonlat meglehetősen bizarr). Aki most velünk tart - akármely okból kifolyólag -, annak a számára néhány bekezdés után remélhetőleg nyilvánvalóvá válik, hogy bármennyit is tudunk erről a mindannyiunkat érintő témáról, sohasem eleget. Aki még bizonytalankodik, annak bátorításul elmondom: az interjú célja nem az öncélú szex népszerűsítése, hanem annak kitérgetése, hol tart szexuális kultúránk a huszonegyedik század elején. Pontosabban arról szól írásunk, hogy ma, amikor az anyag legparányibb alkotóelemeit vizsgáljuk, és tőlünk távol levő égitesteket térképezünk fel szupertechnológiával, milyen kevésbé ismerjük testünk és lelkünk egyik legmeghatározóbb működését, a szexualitást. Igaz ez a gyerekekre, a fiatalokra, a felnőttekre egyaránt.

- Mikor, miért kezdett el szexuális ismeretterjesztéssel foglalkozni?

- Csaknem negyed évszázadon át voltam népművelő, és mindig is fontosnak tartottam az érthető megfogalmazást, a népszerűsítő stílust, az ismeretterjesztést minden korosztály számára. Arra jöttem rá, hogy nemcsak a gyerekek és a fiatalok szorulnak „felvilágosításra” és információrendezésre, hanem

a felnőttek is.

Huszonhét éves voltam, amikor megismertem Lux Elvirát. Akkoriban Kecskeméten éltem, és elhatároztam, hogy kilépek a mindenhez értő, de semmiben el nem mélyülő népművelői státuszából. 1980-at írtunk, s ekkorra már nyílni látszottak bizonyos kapuk, megjelenhetett jó néhány szexualitással foglalkozó könyv, és szexológiai szabadegyetem-sorozatot indítottam. Ma már alig hihető, de az előadásorozatra több mint százötven bérlet kelt el, az érdeklődők majd szétnyomták a terem falát. A terem bejáratához őrt kellett állítani, hogy az érdeklődők mászkálásukkal ne zavarják az előadást.

- *Miért volt ez akkora újdonság? Hiszen egy szexuális forradalmon már túl voltunk.*

- Csak formailag voltunk túl bármilyen szexuális forradalmon. Ahogy az egykori egyetemi szakdolgozatom egyik alcíme is jelezte a helyzetet: egy meg nem vívott szexuális forradalom hanyatlásáról beszélhettünk. Itthon ez a forradalom úgy csendesült el, hogy meg sem történt. Nagyon gyenge kísérletek történtek a nyitásra, amit meg harsányság követett, majd újból szabályok fojtották meg, amolyan „magyarosan” intézve az egészet. Nem jutottunk még el oda máig sem, hogy természetes legyen beszélni a szexualitásról, hogy ne félve, vagy legyintve, vagy elkenve, esetleg pironkodva szóljunk róla. Ellentáboroként pedig ott vannak a mindent nyíltan, de durván, közönségesen kimondó műsorok. Ugyanakkor nem vesszük eléggé figyelembe a tudományos hazai és külföldi elméleteket, melyek korszerű szemléletet közvetítenek.

- *Mi volt az, amit Ön ebből a szemléletből merített?*

- Rögtön a népművelői, szexológiai ismeretterjesztő tevékenységem szervezése során gyakorolhattam a bátorságot és a kitartást, hiszen szokatlan dolognak számított a téma, és a sorozat beindítása.

De harminc év alatt ez nem fejlődött tovább, és ma alig vannak ilyen sorozatok. A megszervezéséhez sok szakirodalmat kellett olvasni, és rájöttem, hogy elsősorban a szemléletbefolyásolás és -formálás az, ami eredményre vezet. Tehát az ismeretterjesztés minden formája hatékony változást hozhat az iskolai előadások tartásától a személyes beszélgetéseken, újságcikkeken, internetes megjelenésen, rádiós és tévés interjúkon keresztül az egyéni terápiás beszélgetésekig. Ezért tartom fontosnak az internetes tevékenységet is, és ezért vállaltam el az nlcafe.hu (Nők Lapja Cafe) portálon a szakértői munkát.

- *Mi van a mai fiatalok fejében a szexről?*

- Régebben azt mondtuk, hogy felvilágosító előadást tartunk. Ma már ez nem helytálló kifejezés, hiszen a mai fiatalok nem szorulnak felvilágosításra, mert nem

a teljes „sötétségéből” indulnak, vannak alapinformációik. A baj az, hogy káosz van a fejükben, és arra lenne szükség, hogy ebben a káoszban rendet tegyen valaki. A szexuális kultúra megalapozása lényegében a magánélet megalapozásának is tekinthető. Míg a hatvanas-hetvenes években a tinik a „hogyan kell csókolózni” kérdésből indultak ki, addig ma a szex „mélyebb” rejtelseire kérdeznak rá az ugyanannyi idős tinik. Mégis merem állítani, hogy a nevelési tevékenység ügye szinte jöttányit sem haladt előre, és kulturáltság, tájékozottság szintjén ugyanott vagyunk, mint negyed százada. Mindössze annyi a különbség, hogy ma sokkal nagyobb információhalmazban tévednek el a fiatalok.

- Egyetértetek Önnel. A kérdésem, hogy az információk árja, az internet és a média szabadossága nem inkább ártott-e, mint használt a szexuális kultúránknak?

- A nyolcvanas évek végén, illetve a kilencvenes évek elején elöntötte az országot a szexuális szubkultúra szennye, sokszor minősíthetetlenül rossz pornó. Talán nem ad dicsekvésre okot, de Budapest időközben a pornófilmgyártás európai fővárosává vált. Ugyanakkor a fiatalok - talán az Ifjúsági Magazin rovatának pótlására - a Százszorszép és Bravo magazinok oldalain, a levelezési rovatban kaptak választ feltett kérdéseikre. Mivel a válaszolók általában nem szakemberek voltak, hanem újságírók, bizony nem mindig szakszerű választ olvashattunk. Ugyanezen időszakban már jócskán elterjedt az internet, és a fiatalok, majd a felnőttek is „rákattantak” az egész világhálóra kiterjedő információszerzésre. Arról nem is beszélve, hogy az internet az ismerkedésnek is új lehetőségeit kínálta. Az ezredforduló körül és után, napjainkban a legfőbb felvilágosító - sajnos - a pornográfia. Mivel teljesen hozzáférhetővé, sőt ellenőrizhetetlenné vált, bárki nézheti, olvashatja, és teszi is. Így már az alsós gyerekek is ismerik, a korai tinédzserkorban lévők mintának tartják, a kamaszok pedig már az alapján rontották el első lépéseiket. Mivel azt hiszik, mindent tudnak, önteltnek mutatkoznak, de ha mernek kérdezni, akkor a kérdéseikből kiderül, hogy ugyanott vannak, mint annak idején a hetvenes-nyolcvanas években. És ma is feltesznek olyan kérdéseket, melyek arra utalnak, hogy alapvető biológiai tudásuk sincs, nemhogy tisztában lennének a szexualitás lelki oldalával.

- Mindenért a tömegkommunikáció lenne a felelős?

- Ez külön tanulmányt érdemelne. Míg a nyolcvanas években az erotikus információt talán Szilágyi János finom éjszakai beszélgetős műsora jelentette, addig mára a tévé kibeszélőshowiban nyíltan vitatkoznak, veszekednek arról - a legközönségesebb módon -, hogy kit kivel, mikor és hogyan csaltak meg. Ez arról tanúskodik, hogy milyen érzelmi és lelki posványban élnek erkölcsösnek egy cseppet sem mondható életüket. A fél ország figyelme erre figyel, és etalonnak képes tekinteni azt a magatartásformát, amit a képernyőről lemásol.

Napjainkra az az érdekes helyzet alakult ki - és nyugodtan állíthatom, ez nem várt fordulat -, hogy a gyerekek szextechnikai kérdéseket tesznek fel, betegségekről kérdeznek, az igazi felvilágosulatlan köztük egyre kevesebb. Akik viszont ebbe az utóbbi kategóriába tartoznak, nagyon felnőttek akarnak látszani, siettetik a fejlődésüket, de kérdéseik naivitása nem is a nyolcvanas, hanem a hetvenes évekre utal vissza... A tinik nem azt kérdezik, hogy mikor kezdjék a nemi életüket, hanem azt, hogy miképpen éljék biztonságban és örömtelien szexuális életüket. Ugyanakkor ebben a korosztályban tűnik fel először a vágyhiány, és a szex iránt semmi érdeklődést nem mutatók köre. Azaz apátiával reagálnak a környezet ilyen irányú kihívásaira, inkább számítógépeznek, óvakodnak a személyességtől, az intimitástól, az érzelmek kimutatásától, a kapcsolatteremtéstől. Nem elsősorban erkölcsi megfontolásból, hanem inkább félelemből, a mentális fejlettség hiánya miatt. Ez a kettősség jellemzi a felnőtt lakosságot is.

- Hogyan lehet ezen változtatni?

- Magát a nevelést óvodáskorban kell kezdeni, de legkésőbb az ötödikeseknél. Nehéz dolog tizenegy-tizenkét éves tinédzsereknek előadást tartani, de sokszor több kérdésük és információjuk van, mint a tanáraiknak. A középiskolásoknál már elengedhetetlen volna a nem kifejezetten felvilágosító előadás tartása. Inkább a beszélgetős, információ-összerázó és szemléletformáló előadások híve vagyok. Ily módon például erkölcsi ismereteket is lehet tudatosan vagy észrevétlenül oktatni.

Az egész korszakot áthatja a pornográfia hatása és a teljesítményorientáltság. Kényszeresen és nem természetesen akar mindenki jó lenni az ágyban. Igaz, hogy egyre többen mernek szakemberhez, szexológushoz fordulni, de még mindig nem annyian, mint ahányan rászorulnának. Ugyanakkor nem akarják figyelembe venni, hogy a szexuális zavarok, kisebb-nagyobb problémák nem az ágyban kezdődnek, hanem csak ott látszanak meg legelőbb, és mögöttük mindig más zavar van a párkapcsolatban. Ilyenek például a kommunikációs zavar, a szociális problémák, a karriergondok, az érzelmi zavarok.

- Lehet, hogy tévedek, de szexológushoz fordulni még „cikisebb”, mint pszichológushoz, hiszen azt gondoljuk, hogy aki szereti a párját, annak nem lehet problémája a szexszel sem. Ugyanakkor a köztudatban szerintem az tévképzet él a szexológussal kapcsolatban, hogy szabadosságra, szexcentrikusságra nevel. Igaz ez?

- Ez egyáltalán nem így van, sőt! Nem az a szexológia tanítása, hogy „légy szabados”, hanem arról szól, hogy „légy okos és kiegyensúlyozott”. Mindig pozitív példákat igyekszünk hozni, és mindenkinek tiszteletben tartjuk a saját értékrendjét, hitét és erkölcsiségét. A szex nemcsak a szeretkezésről szól, hanem a nemek egymás mellett éléséről, annak problematikájáról. Ha valakinek gondja van

ezzel, akkor bizony az egész élete problémás lesz. Ezért a megoldás megtalálása nagyon is fontos, és hamar túllép azon a szinten, amikor azt a párkapcsolatban otthon, „házilag” meg lehet oldani. A kívülálló szakember segítségével hamarabb meghozza az eredményt. Ezt tanúsítja a sok-sok, terápia keretében megjavított párkapcsolat is. De az is igaz, hogy az emberek nehezen, szorongva keresik fel a szexológust, utólag viszont belátják, hogy érdemes volt. Remélem, sok solymári is így fogja érezni, hiszen nem messze, Budapesten, a Rózsadomb Centerben rendelek, és tervezem, hogy nemsokára Solymáron is fogok. Ott elsősorban a fiatalok számára szeretnék segítséget nyújtani.

Megyeri Zsuzsa

Forrás: Solymári Hírmondó. 2010. február 17.